

Апотекарска пракса

ISSN 1451-1827

ГЛАСНИК ФАРМАЦЕУТСКЕ КОМОРЕ

70

МАРТ 2008

ЛИЦЕНЦИРАЊЕ

U.S. Patent
Beiersdorf

OSETLJIVO

Rešenje za ublažavanje bora kod osetljive kože.

Posebno prilagođena linija nege za ublažavanje bora - Eucerin Q10 ACTIVE, sa koži svojstvenim koenzimom Q10, klinički potvrđeno* ublažava dubinu bora već nakon 5 nedelja.

Formulacija bez mirisa i

boja obezbeđuje odličnu

podnošljivost čak i kod osetljive kože lica. Dokazano

vsvegodšnjim internacionalnim istraživanjima.

www.Eucerin.com

Eucerin®

MEDIČINSKI PROGRAM ZA NEGU KOŽE

Šarmantna priroda

*Klinički potvrđeno: Eucerin Q10 ACTIVE ublažava dubinu bora već nakon 5 nedelja. Kontaktirajte Beiersdorf u Beogradu, U.S. Patent, Beiersdorf, N.Y.C.

Реч уредника

На питање када и како започети континуирану едукацију у циљу скупљања бодова за обнављање лиценце – много је могућих одговора. У идеалном случају, који је данас тешко замислити, постојећа законска регулатива дала би нам јасан одговор. Ипак, у овом тренутку, без обзира на то што су донети сви закони и подзаконска акта која регулишу процес лиценцирања и континуиране едукације, неформирање Здравственог савета Србије, а с тим у вези и немогућност акредитације ових програма, доводи до велике забуне.

Да ли са континуираном едукацијом треба стати до формирања Здравственог савета? Одговор је – НЕ! Традиција континуиране едукације у апотекарском сектору Србије има дубоке корене а законска регулатива која је на снази само је ставља у правни оквир.

Ако посао који обављамо не волимо, у њему не уживамо и не тежимо расту и развоју већ га доживљавамо као обавезу, непријатну нужност, споља наметнуту, којом зарађујемо за живот, тада у бесцење продајемо оно највредније што нам је дато - своје време.

Апотекарска пракса

Гласник Фармацеутске коморе

CIP – Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

ISSN 1451-1827 = Апотекарска пракса
COBISS.SR – ID 94777858

4 Одлука о висини чланарине за 2008. и износу надокнада

Извештај о уредности примљене документације за упис у именик коморе **6**

7 Покренута иницијатива за повећање малопродајне марже лекова

Стратегија развоја људских ресурса: фармацеут модератор **8**

10 Тема месеца:
Континуирана едукација:

Удружење болничких фармацеута Србије у Европи **18**

20 Интервју месеца:
Сања Јовић

Планиране активности **22**

23 Конгреси и семинари

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ФАРМАЦЕУТСКА КОМОРА
The Pharmaceutical Chamber of Serbia

Главни и одговорни уредник:

Dipl. pharm. spec. Драгана Совтић

Стручни сарадник:

Prim. mr sc. pharm. Сузана Миљковић

Технички уредник: Небојша Ускоковић

Прелом: Душан Живковић

Лектор: Проф. Живојин Павловић

Штампарија: Матија д.о.о., Устаничка 204а

Тираж: 3.500 примерака

Издаје: Фармацеутска Комора Републике Србије, Дечанска 8а, 11000 Београд, Србија

тел./факс: +381 11 32 43 144, 32 46 795,

е-mail: pharmkom@verat.net, www.farmkomsr.org.yu

пословни рачун: 325-9500900015066-04

Одлука о висини чланарине за 2008. годину и износу надокнада

Министарство здравља Републике Србије дало је САГЛАСНОСТ на одлуке Скупштине Фармацеутске коморе Србије које су донете на седници одржаној 12.02.2008. године.

О Д Л У К А

О ВИСИНИ ЧЛАНАРИНЕ ЗА ЧЛАНОВЕ ФАРМАЦЕУТСКЕ КОМОРЕ СРБИЈЕ ЗА 2008.г

I

Овом Одлуком утврђује се висина чланарине коју плаћају чланови Фармацеутске коморе Србије (у даљем тексту: Комора) за 2008.г.

II

Чланарина за 2008.г износи 5.500 динара.

III

Ослобађају се плаћања чланарине дипломирани фармацеути приправници.

IV

Чланарину утврђену овом Одлуком, чланови Коморе уплаћују на т.р. Коморе број 325-

9500900015066-04 у року од 15 дана од дана објављивања ове Одлуке у Службеном гласнику Републике Србије.

V

Чланарина утврђена овом Одлуком примењује се и на добровољне чланове Коморе.

VI

Ступањем на снагу ове Одлуке престаје да важи Одлука о висини чланарине за 2007.г („Сл.гл.РС”, бр.26/2007).

VII

По добијању сагласности Министарства надлежног за послове здравља, ова одлука објављује се у „Службеном гласнику Републике Србије” и ступа на снагу наредног дана од дана објављивања.

О Д Л У К У

О УТВРЂИВАЊУ ИЗНОСА НАДОКНАДА ЗА УПИС У ИМЕНИК, ЗА ИЗДАВАЊЕ И ОБНАВЉАЊЕ ЛИЦЕНЦЕ, ЗА ИЗДАВАЊЕ ИЗВОДА ИЗ ИМЕНИКА, УВЕРЕЊА И ПОТВРДА ИЗ ЕВИДЕНЦИЈА ФАРМАЦЕУТСКЕ КОМОРЕ СРБИЈЕ

I

Овом Одлуком утврђују се износи надокнаде коју плаћају чланови Фармацеутске коморе Србије (у даљем тексту: Комора) за упис у именик чланова Коморе, износ надокнаде за издавање и обнављање лиценце, износ надокнаде за издавање извода из именика, уверења и потврда из евиденција које води Комора.

II

Надокнада за упис у именик чланова Коморе, износи 2.000 динара.

Надокнада за упис у именик чланова Коморе у случају неподношења уредне и благовремене документације од стране члана Коморе, увећава се за 50% од износа надокнаде утврђене овом Одлуком за упис у именик.

III

Надокнада за издавање и обнављање лиценце коју издаје Комора износи 7.000 динара.

Уколико лице у оквиру рока важења лиценце стекне стручни назив примаријус или наставно-научно звање, издаје му се нова лиценца са истим лиценцим бројем и периодом важења с тим што се надокнада не наплаћује.

Уколико лице у року важења лиценце положи специјалистички испит или испит из уже специјализације издаје му се нова лиценца са новим периодом важења, с тим што надокнада за издавање лиценце износи 50% од износа надокнаде за издавање лиценце сагласно овој Одлуци.

Надокнада за издавање и обнављање лиценце у случају неподношења уредне и благовремене документације од стране члана Коморе, увећава се за 50% од износа надокнаде утврђене овом Одлуком за издавање и обнављање лиценце.

IV

Надокнада за издавање извода из именика чланова Коморе, износи 1.000 динара.

V

Надокнада за издавање уверења и потврда о евиденцијама које води Комора, износи 500 динара.

VI

На утврђене износе надокнада у овој Одлуци обрачунаваће се ПДВ по стопи од 18% који пада на терет подносиоца захтева осим ако законом није другачије одређено.

VII

Ступањем на снагу ове Одлуке престаје да важи Одлука о висини надокнаде за упис у именик чланова Коморе („Сл.гл.РС“, бр.30/2007).

VIII

По добијању сагласности Министарства надлежног за послове здравља, ова одлука објављује се у „Службеном гласнику Републике Србије“ и ступа на снагу наредног дана од дана објављивања.

ВАЖНА ОБАВЕШТЕЊА!

Ове одлуке ће бити објављене у Службеном гласнику Републике Србије у периоду од 24-28. марта 2008. године и ступају на снагу наредног дана од дана објављивања. Чланарина за 2008.г износи 5.500 динара и уплаћује се од дана ступања на снагу ове одлуке, путем налога за уплату испуњеног на следећи начин:

УПЛАТИЛАЦ		НАЛОГ ЗА УПЛАТУ		
Ваше име и презиме Адреса и место становања		шифра плаћања	валута	износ 5.500,00
служба уплате Чланарина за 2008. годину		рачун примсоца 325-9500900015066-04		
прималац фармацеутска комора Србије		број модела	позив на број (одобрење) ЈМБГ (ваш матични број)	
печат и потпис уплатиоца		место и датум пријема		
		датум валуте		

Образац бр. 1

По препоруци Управног одбора уплаћивање чланарине се може омогућити најкасније до 15.06.2008. године:

- Први део од 3.500 динара до 15.04.2008. године,
- Други део од 2.000 динара од 01.06. до 15.06.2008.године.

Надокнада за издавање лиценце се НЕ УПЛАЋУЈЕ. О почетку уплате бићете накнадно обавештени.

Надокнаду за упис у именик чланова Коморе износи 2.000 динара и уплаћују је они чланови који први пут предају документацију за упис у именик Коморе.

Позивају се сви чланови Фармацеутске коморе Србије који нису извршили своју обавезу на име уплате чланарине за 2007. годину да исту измире.

У противном, сагласно закључку Управног одбора Фармацеутске коморе Србије покренуће се поступак за принудну наплату чланарине.

ИЗВЕШТАЈ О КОНТРОЛИ УРЕДНОСТИ ПРИМЉЕНЕ ДОКУМЕНТАЦИЈЕ ЗА УПИС У ИМЕНИК КОМОРЕ

Верица Дуѓан / сарадник ФКС

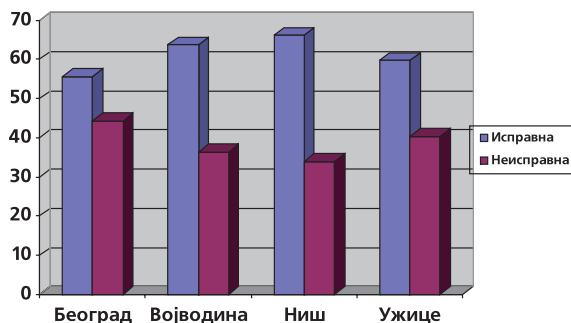
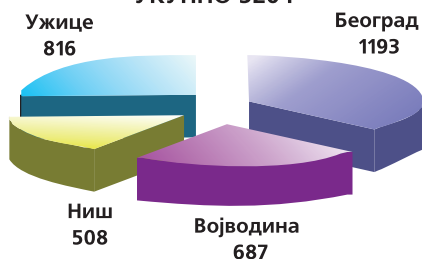
У Фармацеутској комори Србије, планирано је фазно формирање Регистра чланова, након чега би уследио процес лицензирања:

ФАЗА	ПЛАНИРАНЕ АКТИВНОСТИ	РЕАЛИЗАЦИЈА
I	Информисање фармацеута, прикупљање потребне документације за упис у Именик ФКС и формирање базе података	✓
II	Формирање појединачних досијеа и разврставање досијеа по азбучном реду презимена, у четири огранка (Београд, Војводина, Ниш и Ужице)	✓
III	КОНТРОЛА И ОБРАДА ПРИСТИГЛЕ ДОКУМЕНТАЦИЈЕ у циљу припреме за издавање Решења о упису у Именик ФКС:	✓
	1. детаљан преглед документације	✓
	2. слање дописа за комплетирање неисправно достављене документације (са роком достављања од 8 дана)	✓
	3. комплетирање неисправне документације, по приспећу исправки	У току
	4. израда Решења о упису у Именик ФКС	У току
	5. достављање Решења путем поште, на кућну адресу чланова	Следи
IV V VI	Лицензирање (припрема и спровођење)	О динамици ове фазе бићете обавештени

На основу обављене контроле пристиглих докумената, број прегледаних досијеа по огранцима изгледа овако:

Резултати контроле (број исправних и неисправних досијеа изражен у % у односу на укупан број досијеа за сваки огранак појединачно):

БРОЈ ПРЕГЛЕДАНИХ ДОСИЈЕА ПО ОГРАНЦИМА (до 29.02.2008.)
УКУПНО 3204

ПОКРЕНУТА ИНИЦИЈАТИВА ЗА ПОВЕЋАЊЕ МАЛОПРОДАЈНЕ МАРЖЕ ЛЕКОВА

Извештај: Злата Жувела / директор ФКС

Привредна комора Србије је 28.02.2008. године у својим просторијама организовала састанак на тему „Усаглашавање пословне политике у фармацеутском сектору за 2008. годину“ са могућношћу иновирања документа „Анализа производње и промета лекова у Србији у периоду 2006-2009. године са предлогом мера за њихово унапређење“.

На састанку су били присутни представници произвођача лекова у Србији, веледрогерија, приватних и државних апотека и Фармацеутске коморе Србије. После исцрпне дискусије заузет је став да се покрене иницијатива за повећање малопродајне марже лекова и да се предлог те иницијативе упути Министарству здравља Републике Србије - проф. др Томици Милосављевићу, Министарству трговине и услуга - др Предрагу Бубалу и Министарству финансија – Мирку Цветковићу.

Неопходно је да малопродајна маржа за лекове достигне ниво од 25% најкасније у наредне 2 године што је оптимална цена трошкова услуга за промет лека на мало. С тим у вези, минимално повећање марже за лекове у текућој 2008. години требало би да износи 8%.

Коментар Фармацеутске коморе:

Искрено се надамо да ће још једна иницијатива свих учесника овог састанка у Привредној комори Србије допринети решавању десетогодишњег питања марже и да ће се схватити озбиљност проблема који се из године у годину увећава његовим нерешавањем.

Сматрамо да су потписници ове иницијативе релевантни представници фармацеутског сектора Србије па да ће, министарства којима је упућена и приступити разматрању датих предлога.

Потпис на овај документ упућен горе надлежним министарствима дали су:

- испред групаације произвођача лекова проф. др Драгомир Марисављевић,
- испред групаације веледрогерија Ненад Огњеновић,
- испред Фармацеутске коморе Србије директор Злата Жувела,
- испред групаације државних апотека Дубравка Мартинов,
- испред Савеза апотека и веледрогерија Србије Александра Димитријевић-Салом,
- испред Удружења хемијске, фармацеутске и гумарске индустрије Вукосав Шошевић и
- секретар Удружења за трговину Гордана Хашимбеговић.

ПРВА ОБУКА ЧЛАНОВА ЕТИЧКОГ ОДБОРА И СУДОВА ЧАСТИ

Весна Томић / социјални психолог

Непрекидно сам се трудио да не исмевам, не оплакујем, нити презирем људска дела, већ да их разумем. (Спиноза)

У просторијама ФКС, 13.02.2008. године одржана је прва едукација чланова Етичког одбора и судова части. Изузетни предавачи и изузетни учесници допринели су да први пакет образовања који је Комора организовала у циљу едукације свог чланства, буде на заиста завидном нивоу.

Евалуација улазних и излазних тестова јасан је показатељ спремности здравствених радника за континуирану едукацију ради упознавања са својим обавезама и одговорности-

ма али и правима, а све у циљу пружања адекватне услуге.

Анализа резултата мишљења учесника о обављеној едукацији показала је висок степен сагласности у односу на:

1. Задовољство учесника организацијом и реализацијом предавања као и њиховим садржајем и избором предавача

2. Потребу за проширивањем и продубљивањем знања из области законске регулативе као и рад у радионицама на примерима из праксе

3. Захвалност и комплименте за Фармацеутску Комору Србије и предаваче за споровођење ове едукације

4. Предлог за даље усавршавање из области етике и професионалне одговорности за све фармацеуте.

Стратегија развоја људских ресурса: фармацеут модератор

Злаиша Жувела / директор ФКС

Да би се могли утврдити приоритетни задаци за одржавање нивоа успешности и напредовања у пословању најважније је развијати маркетиншку стратегију и стратегију развоја људских ресурса.

Људски ресурс је најзначајнији и најскупљи организациони ресурс. Зато је важно пронаћи адекватан модел стимулсања свих кадрова у сваком пословном систему јер то подстиче и мотивише креативно понашање запослених.

Модел људских ресурса заснован је на схватању да човек има потребу да користи и развија све своје способности и вештине, односно да има потребу за самоактуелизацијом.

Фармацеутска комора Србије је одавно препознала све скривене могућности, способности и таленат својих чланова и усмерила их на реализацију њених зацртаних циљева. Континуирано је изграђивала подстицајни амбијент за испољава-

ње и примену њихових способности и вештина. На тај начин отпочео је њен допринос демократизацији друштва са жељом што већег степена индивидуалних слобода сваког њеног члана.

За боље управљање људским ресурсима могу се користити два правца:

1. Метода формирања и очувања кадровске структуре и структуре знања
2. Методе и механизми изградње организационог амбијента.

Руководство ФКС у организацији људских ресурса прихватило је први модел и сходно томе дефинисан је правац даљих активности:

- избор стручних и одговорних фармацеута и њихово усмеравање кроз обуку за рад у креативним радионицама,
- предузимање активности у спровођењу и доношењу одлука у њиховом учешћу у раду Коморе, делегирањем послова и координација на скуповима које она организује и

- контрола резултата рада њихових активности.

ФКС је, по утврђеном критеријуму, извршила избор првих фармацеута модератора још 2002. године. У току 2005. године, она на основу пројекта ЕАР, уз техничку подршку *Crown Agents*, расписује конкурс и завршава пријем избора друге групе модератора. На тај начин ФКС завршава формирање тима који везује снажан синергизам, а то омогућава да заједничким радом ова група фармацеута постиже ефикасније резултате у едукацији фармацеута у пракси. Овај тим броји 26 фармацеута.

Указала се потреба да се дефинишу:

- активности овог тима,
- са којим тешкоћама у њиховом раду већ у старту треба рачунати,
- шта очекује Комора од њиховог учешћа у едукацији фармацеута у пракси и
- како ће се мерити њихов успех.

Високо зацртани циљеви ФКС и изазови у њеном свакодневном раду били су мотивација члановима овог тима да раде све ове године заједно и ефикасно.

Нова законска регулатива из области здравствене заштите и рада комора здравствених радника обавезала је ФКС да рад сваког члана овог тима озваничи **„Уговор о регулисању међусобних права и обавеза између Фармацеутске коморе Србије и фармацеута модератора“**.

На састанку који је одржан 13.03.2008. године у просторијама Коморе потписан је уговор са 21 фармацеутом – модератором.

Списак модератора:

ДАНИЦА БАСАРИЋ,

Апотека „Београд“, Београд

СРБИСЛАВ МАЛЕШЕВ,

Апотека „FARMAX“, Нови Сад

СТАНИСЛАВА СТАНКОВИЋ,

Апотека „ЦАЦА“, Владичин Хан

СЛАВИЦА САВИЋ,

Апотека „АНЂЕЛА“, Београд

ДРАГАНА РАЈИНАЦ,

КЦС, Ургентни центар, Београд

НЕДЕЉКА ШЕРБЕЦИЈА,

КБЦ „Земун“, Земун

БРАНИСЛАВА ГАГИЋ,

INPHARM, Земун

РАДМИЛА РАЂЕНОВИЋ

ИВАНА ПОПОВИЋ,

Институт за онкологију и радиологију Србије

ЂУРЂИЦА КОРАЋ,

Дом здравља, Нови Београд

ИВАНА АРСИЋ,

Институт за проучавање лековитог биља „Др Јосиф Панчић“, Београд

ЈУЛИЈАНА ИВАНОВИЋ,

Апотека „Пожаревац“, Пожаревац

МИРЈАНА УРОШЕВИЋ,

З.У. Апотека „DE-TA-PHARMA“, Ваљево

НАТАША ЖИВАНОВИЋ,

Апотека „Београд“, Београд

МИРЈАНА ЂОРЂЕВИЋ,

Апотека „Ниш“, Ниш

ТАМАРА ЂУРКОВИЋ,

Завод за заштиту здравља, Панчево

СУЗАНА МИЉКОВИЋ,

Галеника а.д., Земун

НАДЕЖДА ЉУБОЈЕВИЋ,

Галеника а.д., Земун

РАДОЈКА РАТКОВИЋ,

Innotech international, Београд

ИРЕНА ХОМШЕК,

Галеника а.д., Земун

ВЕСНА ТРИШИЋ,

Апотека „Београд“, Београд

Воља оних колегиница које нису могле из оправданих разлога да наставе овакав вид сарадње била је испоштована.

ВЕСНА ВЕЉКОВИЋ,

Апотека „Ниш“, Ниш

СНЕЖАНА СИМОНОВИЋ,

Апотека „Ниш“, Ниш

СВЕТЛАНА РИСТИЋ,

Клиника за гинекологију и акушерство

„Народни фронт“, Београд

ИВАНА ОПАЧИНА,

Апотека „Београд“, Београд

ДРАГАНА СОВТИЋ,

Фармацеутска комора Србије, Београд

КОМОРА ИМ ЈОШ ЈЕДНОМ ЗАХВАЉУЈЕ НА САРАДЊИ, А ЊИХОВО ИСКУСТВО, ЉУДСКЕ И ПРОФЕСИОНАЛНЕ ВРЕДНОСТИ НЕГОВАЋЕ ЗА НЕКЕ БУДУЋЕ ПРОЈЕКТЕ.

Континуиран законски регулис

Драгана Совић / ФКС

На питање када и како започети континуирану едукацију у циљу скупљања бодова за обнављање лиценце – много је могућих одговора. У идеалном случају, који је данас тешко замислити, постојећа законска регулатива дала би нам јасан одговор. Ипак, у овом тренутку, без обзира на то што су донети сви закони и подзаконска акта која регулишу процес лиценцирања и континуиране едукације, неформирање Здравственог савета Србије, а с тим у вези и немогућност акредитације ових програма, доводи до велике забуне.

Да ли са континуираном едукацијом треба стати до формирања Здравственог савета? Одговор је – НЕ Традиција континуиране едукације у апотекарском сектору Србије има дубоке корене а законска регулатива која је на снази само је ставља у правни оквир.

Ако посао који обављамо не волимо, у њему не уживамо и не тежимо расту и развоју већ га доживљавамо као обавезу, непријатну нужност, споља наметнуту, којом зарађујемо за живот, тада у бесцење продајемо оно највредније што нам је дато - своје време.

Законска регулатива

У децембру 2005. године на снагу су ступила два закона која су, између осталог, својим одредбама дефинисала коморе здравствених радника, издавање, обнављање и одузимање одобрења за самосталан рад (лиценца) и континуирану едукацију као вид стручног усавршавања неопходног за обнављање лиценце. То су Закон о здравственој заштити и Закон о коморама здравствених радника („Сл. гл. РС“107/05, 28.11.2005. г.). Две године касније, у децембру 2007. г. а на основу поменутог Закона о здравственој заштити, министар здравља доноси два правилника:

- **Правилник о ближим условима за издавање, обнављање или одузимање лиценце члановима комора здравствених радника** („Сл. гл. РС“119/2007 од 14.12.2007. г.)
- **Правилник о ближим условима за спровођење континуиране едукације за здравствене раднике и здравствене сараднике** („Сл. гл. РС“ 130/2007 од 29.12.2007. г.).

Закон о здравственој заштити

Под стручним усавршавањем, у смислу овог закона, подразумева се стицање знања и вештина здравствених радника и здравствених сарадника, које обухвата:

- специјализације и уже специјализације
- континуирану едукацију.

Трошкове стручног усавршавања здравствених радника и здравствених сарадника сноси послодавац (члан 181).

Осим права и дужности да у току свог рада стално прате развој науке и да се стручно усавршавају ради одржавања и унапређивања квалитета свог рада, стручно усавршавање здравствених радника је и услов за добијање, односно обнављање лиценце.

Здравствена установа, односно приватна пракса, дужна је да запосленом обезбеди плаћено одсуство за континуирану едукацију ради обнављања одобрења за самосталан рад, у складу са законом (члан 182).

Такође, здравствена установа, односно приватна пракса, дужна је да запосленом обезбеди стручно усавршавање, у складу са овим законом, а према плану стручног усавршавања у тој установи или приватној пракси (члан 183).

а е д у к а ц и ј а н а п о т р е б а с т р у к е

Члан 187

Континуирана едукација (КЕ) подразумева:

- учешће на стручним и научним скуповима
- учешће на семинарима, курсевима и другим програмима континуиране едукације

Врсту, програме, начин, поступак и дужину трајања КЕ, установе и удружења која могу спроводити поступак КЕ, критеријуме на основу којих се врши акредитација програма КЕ, као и друга питања од значаја за спровођење КЕ, прописује министар здравља.

Акредитацију програма едукације врши Здравствени савет.

Правилник о ближим условима за спровођење континуиране едукације за здравствене раднике и здравствене сараднике

Здравствени савет Србије је стручно и саветодавно тело које се стара о развоју и квалитету система здравствене заштите, организације здравствене службе и система здравственог осигурања. Здравствени савет има 15 чланова које бира Народна скупштина, на предлог Владе, и то:

- два истакнута стручњака из реда редовних професора медицинских факултета у Републици
- један истакнути стручњак из реда редовних професора стоматолошког факултета у Републици
- један истакнути стручњак из реда редовних професора фармацеутског фа-

култета у Републици (предлог Фармацеутског факултета Универзитета у Београду: проф. Јела Милић)

- један представник Српске академије наука и уметности

- **по један представник из реда чланова комора здравствених радника (предлог Фармацеутске коморе Србије: Гордана Симић)**

- један представник Српског лекарског друштва

- један представник удружења здравствених установа

- два представника из реда истакнутих стручњака за област здравственог осигурања и финансирања здравствене заштите

- један истакнути стручњак из области јавног здравља.

Мандат чланова Здравственог савета траје 5 година.

Једна од његових надлежности јесте **да врши поступак процене квалитета програма континуиране едукације здравствених радника и здравствених сарадника тј. акредитацију програма континуиране едукације (члан 154 став 6).**

Напомена

Фармацеутска комора Србије је на 3. редовној седници Скупштине, која је одржана 21.12.2006. године, донела одлуку да кандидат за члана Здравственог савета буде Гордана Симић и ту одлуку доставила Министарству здравља Републике Србије. Иако су сви предлози за чланове Здравственог савета предати Министарству здравља Републике Србије почетком 2007. године, **Здравствени савет Србије још није формиран.**

Закон о коморама здравствених радника

Ступањем овог закона на снагу већ се назирало да коморе неће имати могућност да се баве континуираном едукацијом, што је и дефинитивно потврђено Правилником о ближим условима за спровођење континуиране едукације за здравствене раднике и здравствене сараднике.

У вези са процесом стручног усавршавања, законодавац је овим законом коморама одредио следеће послове:

- даје иницијативу за ближе уређивање начина обављања приправничког стажа и полагање стручног испита, као и стручног усавршавања здравствених радника (члан 8 став 5)
- пружа стручну помоћ члановима коморе (члан 8 став 11).

Правилник о ближим условима за спровођење континуиране едукације за здравствене раднике и здравствене сараднике

Правилник утврђује врсте, програме, начин, поступак и дужину трајања континуиране едукације. Овим правилником су дефинисане установе и удружења које могу спроводити поступак континуиране едукације као и критеријуми на основу којих се врши акредитација програма.

Врсте континуиране едукације

Стручно усавршавање се одвија кроз различите врсте континуиране едукације:

- учешће на конгресима и симпозијумима
- други облици стручних састанака
- учешће на курсевима
- учешће на семинарима
- путем студијских боравака
- објављивањем чланака у стручним и научним часописима или публикацијама
- решавањем тестова у писаној или електронској форми.

Критеријуми програма континуиране едукације

На основу Закона о здравственој заштити, акредитацију програма континуиране едукације врши Здравствени савет, **један-**

пут у току године (члан 5 став 1).

Акредитација се врши ако:

- програм усавршава знања, вештине и стручност полазника
- се програм заснива на најновијим знањима и достигнућима струке
- обрађује теме од већег социјално-медицинског значаја
- доприноси унапређењу квалитета стручног рада
- је јасно дефинисана тема, циљна група, врста и трајање програма
- је предавач акредитованог програма лице које има најмање високу стручну спрему и најмање пет година радног искуства у струци - доктор медицине, доктор стоматологије, дипломирани фармацеут и дипломирани фармацеут медицински биохемичар који имају и звање специјалисте као и лица која имају завршену вишу или средњу стручну спрему и најмање 10 година радног искуства у струци.

Напомена

Законодавац је Правилником обухватио све коморе здравствених радника и зато дао више могућности али се под акредитованим предавачем у смислу континуиране едукације фармацеута сматра лице које има најмање високу стручну спрему и најмање пет година радног искуства у струци - доктор медицине, доктор стоматологије, дипломирани фармацеут и дипломирани фармацеут медицински биохемичар, који има и звање специјалисте.

Организатор акредитованог програма мора да има развијен систем:

- евиденције присуствовања
- провере знања
- евалуације организованог скупа
- чувања документације
- и друга питања значајна за акредитацију програма.

Напомена

Организатори акредитованих програма морају имати задужену особу која ће у зависности од врсте програма водити

различите евиденције. Организатори ће након завршеног програма континуиране едукације, надлежној комори доставити горе наведене податке а учеснику програма потврду о учествовању. На тај начин ће комора двоструко пратити сваког свог члана у току календарске године као и на нивоу временског периода од седам година, на који се издаје лиценца.

Здравствени савет вреднује сваки пријављени програм континуиране едукације одређивањем одговарајућег броја бодова.

Ко може да спроводи континуирану едукацију?

Поступак континуиране едукације могу спроводити:

- факултети
- школе здравствене струке
- здравствене установе
- приватна пракса
- удружења и
- установе.

Издавање потврде учесницима акредитованог програма

Организатор акредитованог програма издаје потврду о учествовању за све учеснике програма. Потврда која се издаје јесте документ који садржи следеће податке:

1. Службени назив организатора акредитованог програма
2. Место и датум одржавања
3. Назив теме
4. Број додељених бодова за учествовање
5. Име, презиме и број лиценце здравственог радника коме се издаје потврда
6. Печат и потпис организатора акредитованог курса.

Правилник о ближим условима за издавање, обнављање или одузимање лиценце члановима комора здравствених радника

Овим правилником се, између осталог, утврђују и услови за обнављања лиценце (чланови 8-13) који дефинишу процес скупљања бодова у поступку континуиране едукације.

Здравственом раднику се може обновити лиценца ако је у периоду важења лиценце, у поступку континуиране едукације, стекао **168 бодова = 7 X 24 бода сваке календарске године** кроз садржај програма континуиране едукације, који су везани за професионалну делатност коју обавља а за коју се издаје односно обнавља лиценца.

Од укупног броја стечених бодова:

- **најмање 50 % бодова** треба да буде из области за коју је здравственом раднику издата лиценца
- **осталих 50% бодова** може бити и из других области које се односе на делатност коју здравствени радник обавља.

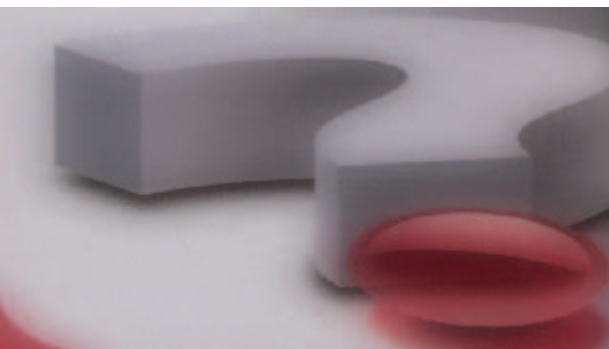
Напомена

Фармацеутска комора Србије је заузела став да су меродавне теме, било да су оне из области за коју је здравственом раднику издата лиценца или из других области које се односе на делатност коју здравствени радник обавља и без обзира да ли се ради о интерној или екстерној едукацији, једино оне које су изабране од стране њеног чланства и препознате као неопходне у пракси. Тема се дефинише на основу истраживања тј. анкетирања запослених о потребама, сходно делатности коју обављају. Најмање 11% запослених треба да буде сагласно по питању одабира теме.

Укупан број од 24 бода, мора бити скупљен из више различитих програма континуиране едукације.

СТИЦАЊЕ БОДОВА ЗА ОБНАВЉАЊЕ ЛИЦЕНЦЕ У ТОКУ ГОДИНЕ

Једна половина (12 бодова) добија се у оквиру програма континуиране едукације која се спроводи у здравственој устано-

ви или приватној пракси у којој је здравствени радник запослен. За запослене у здравственим установама примарне здравствене заштите и приватној пракси то може бити **било који програм континуиране едукације који се спроводи у општини или управном округу**, а који је добио акредитацију од Здравственог савета Србије.

Напомена

То значи да се један део бодова (12 бодова) мора остварити путем „интерне“ едукације која се спроводи **у здравственој установи или приватној пракси у којој је здравствени радник запослен.**

По Правилнику о ближим условима за спровођење континуиране едукације за здравствене раднике и здравствене сараднике, то се углавном односи на:

- стручне састанке у здравственој установи и приватној пракси и
- стручне састанке у здравственој установи и приватној пракси са предавачем по позиву.

Здравствене установе и приватна пракса које поседују људске ресурсе у смислу акредитованих предавача и развијен систем КЕ могу организовати и курсеве прве категорије као и остале курсеве. Организација оваквих курсева, осим сопствених ресурса, подразумева и сарадњу са другим институцијама.

За запослене у здравственим установама примарне здравствене заштите и приватној пракси који нису у могућности да организују овакав вид интерне едукације ово може бити било који програм континуиране едукације који се спроводи у општини или управном округу а који има одговарајућу акредитацију од стране Здравственог савета Србије.

(Подела Републике Србије по окрузима: webrzs.statserb.sr.gov.yu/axd/okruzi.htm)

То значи да се запослени у здравственим установама примарне здравствене заштите и приватној пракси тј. њихови послодавци морају међусобно интегрисати и заједнички на нивоу општине или управног округа, а у складу са постојећим људским и организационим ресурсима, развити систем „интерне“ континуиране едукације и дефинисати заједнички план континуиране едукације за календарску годину.

Једна половина (12 бодова) добија се кроз учешћа на екстерним програмима континуиране едукације који се проводе ван здравствене установе и приватне праксе у којој је здравствени радник запослен и могу бити на републичком или међународном нивоу.

Напомена

По Правилнику о ближим условима за спровођење континуиране едукације за здравствене раднике и здравствене сараднике то се односи на:

- Домаћи конгрес - симпозијум
- Међународни конгрес – симпозијум
- Домаћи курс прве категорије
- Домаћи курс – остали курсеви
- Међународни курс прве категорије
- Међународни курс – остали курсеви
- Студијски боравци
- Стручни састанци у оквиру удружења
- Публикације
- Решавање теста провере знања у писаној или електронској форми.

Позитиван пример:

Огранак Војводина је на састанку Одбора огранка одржаног 12.03.2008. године дао предлог за спровођење интерне и екстерне едукације. Интерна едукација проводила би се у оквиру општина или управних округа, одржавањем заједничких стручних састанака запослених у здравственим установама и приватној пракси. Екстерна едукација проводила би се преко Удружења фармацеута Војводине, које је било изузетно активно у одржавању стручних састанака и претходних година. Они већ имају дефинисана два годишња стручна састанка, пролећни, који се одржава сваке године у другом граду на територији Војводине, и јесењи, који се увек одржава у Новом Саду. Осим тога ово удружење планира и припремање других пакета образовања.

Члан 8

Здравствени радник који подноси захтев за обнављање лиценце мора сакупити најмање 12 бодова у 2008. години који му се признају као 24 бода.

Иницијатива ФКС

Фармацеутска комора Србије, на основу своје законске обавезе да пружа стручну помоћ члановима коморе, обавештава следеће:

1. Правилници који ближе уређују издавање, обнављање или одузимање лиценце члановима комора здравствених радника и спровођење континуиране едукације за здравствене раднике и здравствене сараднике ступили су на снагу.

2002. године, с тим да се програми континуиране едукације морају ускладити са постојећом подзаконском регулативом која је на снази.

4. Здравствени савет Србије није организатор програма континуиране едукације већ само акредитује исте на основу подзаконске регулативе.

5. Фармацеутска комора Србије ће свом чланству пружати информације само о про-

2. Здравствени савет Србије, који по Закону о здравственој заштити и подзаконској регулативи врши акредитацију програма континуиране едукације и представља једну од карика у систему континуиране едукације, још није формиран.

3. Фармацеутска комора Србије апелује да се настави процес континуиране едукације, који се у апотекарском сектору Србије одвија дуги низ година а интензивно од

грамима континуиране едукације који су у складу са Правилником о ближим условима за спровођење континуиране едукације за здравствене раднике и здравствене сараднике.

6. О евентуалном ретроактивном признавању програма континуиране едукације који се одвијају у току ове године, одлуку ће донети Здравствени савет Србије након свог конституисања.

СИСТЕМ БОДОВАЊА КОН

А) Учешће на конгресима

Конгрес	Учешће	Вредновање	Напомена
Домаћи конгрес - симпозијум	Активно учешће: 1. постер 2. усмена презентација	1. 9 бодова 2. 12 бодова	Документује се потврдом о присуству и писаним сажетком рада. Подразумева излагање: -у виду постера (бодови само првом аутору) -усмено (аутору који презентује)
	Пасивно учешће	6 бодова	Документује се потврдом о присуству. Подразумева присуствовање предавањима.
Међународни конгрес - симпозијум	Активно учешће: 1. постер 2. усмена презентација	1. 15 бодова 2. 18 бодова	Документује се потврдом о присуству и писаним сажетком рада. Подразумева излагање: -у виду постера (бодови само првом аутору) -усмено (аутору који презентује)
	Пасивно учешће	9 бодова	Документује се потврдом о присуству. Подразумева присуствовање предавањима.

Б) Учествовање на курсевима

Домаћи курс	Учешће	Вредновање	Напомена
Курс прве категорије	Предавач	до 12 бодова	Курс прве категорије је онај који садржи : - штампани материјал садржаја курса - проверу знања након завршеног курса Време трајања најмање шест сати.
	Слушалац	до 6 бодова	
Остали курсеви	Предавач	до 8 бодова	За домаћи курс: - један бод за један сат слушања - два бода по сату за предавача
	Слушалац	до 4 бода	
Међунар. курс	Учешће	Вредновање	Напомена
Курс прве категорије	Предавач	до 20 бодова	Курс прве категорије је онај који садржи : - штампани материјал садржаја курса - проверу знања након завршеног курса Време трајања најмање шест сати.
	Слушалац	до 10 бодова	
Остали курсеви	Предавач	до 15 бодова	За међународни курс број бодова се додељује узимајући у обзир све релевантне податке о курсу.

Полазник добија потврду од организатора курса о завршеном курсу

ТИНУИРАНЕ ЕДУКАЦИЈЕ

В) Стручни састанци

Стручни састанци	Вредновање	Напомена
Стручни састанци у здравственој установи и приватној пракси	предавач 2 бода	Стручни састанци не могу трајати мање од једног сата. Присуство стручним састанцима доказује се потврдом издатом и потписаном од стране директора здравствене установе, односно председника удружења.
	слушалац 1 бод	
Стручни састанци у здравственој установи и приватној пракси са предавачем по позиву	предавач 3 бода	
	слушалац 2 бода	
Стручни састанци у оквиру удружења	предавач 5 бодова	
	слушалац 3 бода	

Г) Студијски боравци

Студијски боравци	Вредновање	Напомена
У републици Србији са Ментором	3 бода недељно	Документује се потврдом издатом од стране директора здравствене установе у којој је обављен студијски боравак и потврдом ментора
У иностранству са ментором	5 бодова недељно	

Д) Публикације

Научни и стручни чланци	Вредновање у бодовима	
	Први аутор	Остали аутори
Чланак објављен у часопису који се цитира у "Current contents" или "Science citation index"	20 бодова	укупно 20 бодова
Чланак објављен у часопису који се цитира у „Index medicus“ или „Exscerpta medica“	10 бодова	укупно 10 бодова
Чланак објављен у неиндексираним страним и домаћим публикацијама	5 бодова	укупно 5 бодова
Коаутори на апстрактима или постерима на конгресима на којима нису били присутни	један бод	сваки по 0.5 бодова
Књига, монографија, уџбеник	40 бодова	укупно 30 бодова
Уредник књиге	30 бодова	
Поглавље у књизи	20 бодова	10 бодова
Уредник индексираниог часописа		до 10 бодова годишње
Уредник неиндексираниог часописа		до 5 бодова год.

Фармацеутска комора Србије ће понудити своју Виртуелну школу образовања организаторима акредитованих курсева који би своје пакете образовања уградиле у Виртуелну школу, а они који се одлуче за овакав вид едукације стицали би бодове решавањем теста провере знања у електронској форми.

Ђ) Решавање теста провере знања у писаној или електронској форми

Под писаним тестом провере знања сматра се тест акредитован од стране Здравственог савета и објављен у индексираним публикацијама.

Под тестом у електронском смислу сматра се тест акредитован од стране

Здравственог савета који је објављен на интернет страницама акредитованих организатора тестирања. За свако тестирање потребно је обезбедити одобрење од стране Здравственог савета.

У оба случаја тест мора да има најмање 20, а највише 50 питања. Кандидат мора да одговори тачно на најмање 60% питања.

УДРУЖЕЊЕ БОЛНИЧКИХ ФАРМАЦЕУТА СРБИЈЕ У ЕВРОПИ

Драѓана Рајинац / КЦС, Ургентни центар

Тринаести конгрес Европског удружења болничких фармацеута одржан је у Мастрихту 27-29. фебруара 2008. године са темом „Болнички фармацеут додатна вредност за здравље“.

У уводном делу Конгреса поздрављено је прикључивање Удружења болничких фармацеута Србије, до ког је дошло у току 2007. године.

Одлично организован конгрес, чији се стручни део одвијао у виду пленарних предавања, заједничких за све учеснике и више мањих секција, које су биле одлично посећене. Секције су обухватиле улогу болничког фармацеута у различитим сегментима: прописивању лекова, обезбеђивању доступности лекова, руковању генском терапијом, фармаковигиланси, припреми и дистрибуцији радиофармацеутика, безбедности пацијената, психијатрији, педијатрији, увођењу нових информационих система и др.

Шта раде болнички фармацеути у свету

Велики део конгреса био је посвећен улози болничког фармацеута као члана клиничког тима, који омогућава сигурнију и ефикаснију примену лекова, уз значајне

уштеде. Предавач на једном од пленарних предавања био је лекар из Данске, директор Интензивне неге Универзитетске болнице у Копенхагену, где је фармацеут члан клиничког тима последњих 10 година. Он је приказао у којим сегментима је фармацеут допринео бољем лечењу пацијената, што је довело до промене асортимана лекова који се користе, оптимизације протокола лечења, смањења дужине лечења

пацијената и, коначно, до значајне уштеде. Колеге из Велике Британије су приказале свој модел клиничке фармације у коме су фармацеути прописивачи терапије. Постоје два типа прописивача: независни и допунски. Допунски прописивачи су уведени 2003. године, а први независни прописивач је регистрован 2007. године. Независни прописивач процењује пацијента, поставља дијагнозу и прописује лекове, а допунски ради са већ дијагностикованим пацијентом, одговоран је за наставак бриге о пацијенту и спровођење плана лечења.

Гошћа из Америке приказала је развој клиничке фармације у Америци. Почетак је био 60-тих година прошлог века и то у болницама, 70-тих се уводи едукација у школе, 80-тих и 90-тих долази до значајног раста и увођења фармацеутске заштите, а 90-тих и 2000-тих долази до експанзије у амбулантни и јавни сектор. Из Америке се клиничка фармација ширила у Канаду, Аустралију, потом у Велику Британију и остатак Европе, Азију, а тренутно је у току развој клиничке фармације у Африци. Приказана су искуства из Универзитетске болнице у Охају, као и области у којима је фармацеут дао свој допринос: различите болести (астма, дија-

бетес, бол...), генерални приступ (контрола употребе лекова, интеракције, дуплирање терапије, алергије, комплијанса, разговор са лекарима о лековима), фармакокинетички мониторинг, едукација пацијената и циљни програми (пребацавање са парентералне на оралну терапију). Наравно, свака од делатности фармацеута изражена је и кроз уштеду материјалних средстава.

Како даље

Тренутно влада велико интересовање у развијеним земљама за изградом и увођењем великих база података о лековима и њиховој терапијској примени у постојеће информационе системе. Систем функционисање тако да лекар/фармацеут убаци у компјутерски систем податке о пацијенту и лек који би желео да примени и потом добије опције о примени лека, интеракцијама, потреби праћења одређених параметара, упозорења и др.

Предавања која смо чули била су из најразвијенијих земаља у области фармације,

док већина колега из других земаља дели наше проблеме. Овакве скупове би требало посећивати у већем броју, јер упознавање нових тенденција и начина за превазилажење проблема могу да нам послуже као идеја за даљи напредак струке.

У уметничком делу програма гости из Србије били су пријатно изненађени када је холандски оркестар извео „Марш на Дрину“, композицију са којом планира да изађе на предстојеће европско музичко такмичење.

ИНИЦИЈАТИВА АПОТЕКЕ „БЕОГРАД“

Покретање поступка код надлежних органа за измену и допуну законских прописа који регулишу галенску и магистралну израду.

Јасминка Бјелетић / Апотека „Београд“

По одлуци Управног одбора Фармацеутске коморе Србије а на иницијативу Апотеке „Београд“ формирана је радна група са циљем да се покрене поступак измене и допуне законске регулативе код надлежних органа у делу који се тиче израде галенских и магистралних лекова.

Први састанак радне групе одржан је 10.03.2008. године у просторијама Фармацеутске коморе Србије. Састанку су присуствовали представници Министарства здравља Републике Србије, Агенције за лекове и медицинска средства, Фармацеутског факултета и Апотекарских установа са циљем да се преиспитају чланови Закона о лековима и медицинским средствима у делу који се тиче израде галенских и магистралних лекова (члан 22, 25, 62 и 156) и покрене иницијатива за њихову измену и допуну. За председника радне групе именована је маг. фарм. спец. Јасминка Бјелетић.

Донети су следећи закључци:

1. Превенција болести и промоција здравља у апотеци су обавеза фармацеута и постоји оправдана потреба за доношењем прописа којим би се озаконила Добра апотекарска пракса у остваривању права пацијената (пласман робе из апотеке директно пацијенту, сагласно професионалном идентитету струке).

2. Потребно је прилагодити величину серије у Галенској изради капацитетима модерне процесне опреме неопходне за рад.

3. Јасно дефинисати категорије препарата, а посебно категорију оних препарата који имају превентивно деловање или деловање након спроведене терапије (емолијентно, заштитно деловање на кожу ...)

4. Учврстити двосмерну комуникацију и убрзати поступак израде и издавање нових прописа (*Formula magistrales*), односно спровести поступак у складу са Законом.

Сања Јовић, руководилац радне групе за израду Стандарда Добре апотекарске праксе

ДОБРА АПОТЕКАРСКА ПРАКСА

Пријемила: Драгана Совић / ФКС

На последњој седници Скупштине ФКС која је одржана 12.02.2008. године, утврђен је предлог Добре апотекарске праксе (ДАП). Шта ови стандарди доносе апотекарском сектору у Србији и колики је њихов значај говори Сања Јовић, руководилац радне групе за израду ових Стандарда.

Шта су Стандарди Добре апотекарске праксе?

Добра апотекарска пракса се може окарактерисати као опис захтева који омогућавају фармацеуту да пружи одговарајући квалитет услуге сваком пацијенту или купцу било у јавној или болничкој апотеци, односно може се рећи да је ДАП начин за имплементацију фармацеутске здравствене заштите уско повезан са Етичким кодексом фармацеута. Етички кодекс описује понашање фармацеута, а стандарди дефинишу квалитет пружене услуге.

Да ли европске земље имају овакав документ и шта он представља у свету?

Велики број земаља усвојио је овакав документ зато што су Стандарди ДАП-а свуда у свету изузетно важни за фармацеутску струку. Фармацеути се током своје каријере морају придржавати високих стандарда личног и професионалног понашања и рада, уз обезбеђивање континуиране професионалне компетентности релевантне за област у којој раде.

А шта стандарди доносе апотекарској пракси у Србији?

Значај стандарда за апотекарство у Србији је вишеструк. Пре свега, дефинише се и стандардизује фармацеутска услуга и активности фармацеута у апотеци. Затим, уни-

формишу се процеси рада у апотекама и дефинише се начин рада који доприноси минимализацији грешака у раду. Све то доприноси повећању квалитета услуге и производа. Истовремено, Стандарди треба да представљају надоградњу захтева које апотека мора да испуни у смислу простора, опреме и кадра, а који су дефинисани законским прописима.

Припрема предлога обављена је уз максимално уважавање законске регулативе, постојећих стручних прописа, устаљене радне праксе и тренутног стања у апотекарској делатности. У циљу даљег развоја апотекарске праксе овај документ садржи и стандардизацију области које представљају новину у нашој пракси увођењем нових услуга у апотеке.

Када сте почели са израдом овог документа и по ком принципу је формирана радна група?

Радна група је формирана на основу одлуке Управног одбора ФКС од 08.02.2007. године. У складу са предложеним планом рада формирана је група од представника јавних апотека у државној и приватној својини и болничких апотека, укупно десет чланова. Сви они поседују одговарајућа стручна знања и радно искуство из области квалитета у ширем смислу, као и из области стандарда рада и радних процеса у апотекарству.

На чему се заснивају Стандарди Добре апотекарске праксе?

Принципи ДАП су промовисани од стране Светске фармацеутске федерације - *Federation Internationale Pharmaceutique (FIP)*. Документ ФИП-а – »Стандарди за квалитет

фармацеутске услуге» усвојен је 1993. године и представља међународне смернице за ДАП са циљем подизања квалитета фармацеутске услуге. Мање измене су извршене уз консултације са Светском здравственом организацијом (СЗО), а Смернице за фармацеутску праксу усвојене од стране СЗО и одобрене од стране Савета ФИП-а 1997. године. Наведене смернице су прихваћене или се налазе у процесу усвајања широм света. По препорукама ФИП-а неопходно је да свака национална асоцијација фармацеута постави сопствене захтеве и стандарде ДАП.

Како је текла „јавна расправа“?

Прва фаза јавне расправе је трајала од 18.06. – 01.09.2007. и током ове фазе Нацрт документа Стандарди Добре апотекарске праксе био је доступан на веб сајту Фармацеутске коморе и Фармацеутског друштва Србије, а све примедбе су могле бити достављене Радној групи путем *e-maila*. Друга фаза јавне расправе предвиђена за период 15.09. – 01.12.2007. је такође обављена. Током октобра 2007. године Нацрт Стандарда ДАП изложен је на стручним скуповима Фармацеутског друштва Србије (20.10. - Симпозијум Удружења Фармацеута Војводине у Новом Саду и 25.-27.10.2007. - Симпозијум Фармацеутског друштва Србије у Београду). У новембру месецу била је обављена дискусија у оквиру рада огранака Фармацеутске коморе Србије. Радна група је усагласила ставове

око достављених сугестија на Нацрт Стандарда ДАП.

Да ли сматрате да сте исцрпели све могућности?

Овакав начин и дужина трајања јавне расправе је био усаглашен у Фармацеутској комори, а Фармацеутско друштво се сагласило са начином и трајањем обе фазе јавне расправе. Усагласили смо став да је предвиђен период довољан за достављање свих примедби и сугестија колега из праксе на предложени текст. Практично, од годину дана колико је трајала израда стандарда, шест месеци је посвећено јавној расправи.

Ко су били рецензенти овог документа и каква је њихова оцена?

Рецензија је урађена од стране професора Фармацеутског факултета Универзитета у Београду, проф др. Љиљане Тасић и проф др. Браниславе Миљковић. У закључку рецензије истакнута је позитивна оцена овог документа који, како је наведено, представља основу за јасно уређење и позиционирање фармацеута у здравственом систему Србије. Такође је истакнута потреба да се овај процес настави и стално унапређује.

Каква је даља процедура?

Стандарди ДАП, усвојени на седници Скупштине одржаној 12.02.2008. године, прослеђени су у Министарство здравља Републике Србије ради коначног усвајања у формално-правном смислу. У том поступку о овом документу своје мишљење ће дати и Републичка стручна комисија за фармацију.

Да ли апотекарски сектор Србије може без ДАП-а?

Квалитет услуге коју пружа фармацеут, уколико је дефинисан, може да се унапреди, може бити мерљив, а самим тим и правилно вреднован. Испуњавањем принципа и Стандарда Добре апотекарске праксе сваки фармацеут појединачно у оквиру своје праксе/апотеке доприноси побољшању квалитета пружене услуге, а самим тим и унапређењу здравља људи.

Даљи развој стандарда је неопходан због сталног напредовања и комплексности како фармацеутске тако и апотекарске делатности. Оно о чему даље можемо да размишљамо је израда смерница које би детаљније покривале ужа поља фармацеутске здравствене заштите и услуга које фармацеути пружају пацијентима у оквиру јавних и болничких апотека.

Значај ДАП-а за болнички сектор?

Ивана Појовић

Овим документом се по први пут стандардишу и услуге болничких фармацеута. Поред дефинисања места болничког фармацеута као здравственог стручњака, односно врсте и квалитета услуге коју он може и/или мора да пружи, ови стандарди дефинишу и надоградњу захтева које болничка апотека мора да испуни у смислу простора, опреме и кадра, који су иначе дефинисани законом. Стандардишу а самим тим и квалитетнији начин рада у свим болничким апотекама доприноси да болничка фармација у целисти добије један виши ниво.

ПРОГРАМИ КОНТИНУИРАНЕ ЕДУКАЦИЈЕ

ПАЖЊА:

Здравствени савет Србије није формиран (до излажења овог броја) и ниједан од програма континуиране едукације није акредитован. Програми континуиране едукације су од стране организатора усклађени са Правилником о ближим условима за спровођење континуиране едукације за здравствене раднике и здравствене сараднике.

ФАРМАЦЕУТСКО ДРУШТВО СРБИЈЕ организује на Копаонику 51. симпозијум на тему:

Farmaceutsko
Društvo
Srbije

“Кортикостероиди лекови са стотину лица”, од 22.05 до 25.05.2008. године.

За све информације обратите се организатору:
Фармацеутско друштво Србије
11000 Београд, Булевар Војводе Мишића 25
Тел/факс: +381 11 2648 385, 2648 386
e-mail: officefds@sbb.co.yu и fds@sbb.co.yu
www.farmacija.org

ФАРМАЦЕУТСКИ ФАКУЛТЕТ - ЦЕНТАР ЗА КОНТИНУИРАНУ ЕДУКАЦИЈУ објавио је на свом

сајту www.pharmacy.bg.ac.yu план курсева за прву половину 2008. године.

Курс Дислипидемија - шта фармацеути могу да учине, 20. април 2008. године, Београд.

Остали курсеви су, у тренутку излажења овог броја, били у поступку усклађивања са Правилником о ближим условима за спровођење континуиране едукације за здравствене раднике и здравствене сараднике.

За све информације обратите се организатору:

Фармацеутски факултет - Центар за континуирану едукацију
11000 Београд, Војводе Степе 450
Тел: 011/397 4692; 011/395 1201
Факс: 011/397 2840
e-mail:
kontinuirana.edukacija@pharmacy.bg.ac.yu

УДРУЖЕЊЕ ФАРМАЦЕУТА ВОЈВОДИНЕ организује стручни састанак на тему: **“Моћ биљака у служби здравља и лепоте”** у оквиру свог традиционалног пролећног симпозијума.

Стручни састанак ће бити одржан 12.04.2008. године у Дому војске Србије, Панчево, од 12 до 13 часова.

За све информације обратите се организатору:
Удружење фармацеута Војводине
Нови Сад, Булевар Михајла Пупина 6/ИИИ
Тел/факс: 021/472 6600
Мобилни 064/852 0600
e-mail: ufs@eunet.yu

Редизајн сајта Фармацеутске коморе Србије

У току марта и априла биће урађен редизајн сајта Фармацеутске коморе Србије. Он ће бити потпуно прилагођен потребама чланова а у складу са законским овлашћењима које има Комора. Детаљна информација биће прослеђена члановима у априлском броју.

Публикације

Из штампе је изашла нова књига Међународне класификације болести и српски прописи о здравственој заштити и лековима, аутор др. Зоран Вучић и Мајда Грубач-Вучић. Ова књига има за циљ да све учеснике у систему здравствене заштите и здравственог осигурања упозна са: Породицом међународних класификација СЗО, Десетом међународном класификацијом болести, АТЦ класификацијом лекова и постојећом законском регулативом.

Семинар

У Крагујевцу је дана 04.03.2008. године одржан семинар на тему: “Интегративна здравствена заштита - хомеопатија”.

Код нас

МЕЂУНАРОДНА КОНФЕРЕНЦИЈА

Стратегија развоја маркетинга до 2010. године на унапређењу фармацеутских услуга – производа у апотекарском сектору Србије

Хотел „Пресидент“, Ковилово, 2.04.2008.

Рекли су о конференцији ...

У складу са савременим захтевима професије, фармацеути су, као признати и цењени стручњаци у здравственој професији, одговорни за употребу лекова у превенцији и терапији болести. Они представљају поуздан извор научно валидне информације и савета који се тичу безбедне, одговарајуће и трошковно ефикасне примене лекова, чиме дају свој допринос за оптималан исход лечења пацијената, унапређење здравља и бољи квалитет живота. Искуства других земаља на унапређењу услуге коју фармацеути пружају пацијенту у спровођењу фармацеутске неге представљају драгоцену помоћ и изазов за даље унапређење сопствене праксе.

Весела Радоњић, Агенција за лекове и медицинска средства Србије - АЛИМС

Нова улога фармацеута и јавних апотека у здравственом систему и друштву, захтева нове, савремене приступе у раду, као што је маркетинг оријентација. Примена маркетинг стратегија у апотекама представља нови, недовољно истражен пут у пословању апотека у Србији и свакако изазов за фармацеутску струку. Позивамо Вас да својим присуством и учешћем допринесете квалитету Конференције, и да будете једни од креатора даљих смерница развоја и унапређења апотекарства у Србији."

Светлана Рудински, Апотеке Суботица

Ова Конференција је посвећена развоју маркетинга и унапређењу фармацеутских услуга и представља допринос унапређењу фармацеутске струке Србије.Теме, које ће бити обрађене предвиђеним панелима, усмерене су повећаном професионалном ангажовању фармацеута и, што је веома значајно, његовом квалитетнијом комуникацијом са пацијентом.

Иванка Милетић, Фармацеушки факултет

EPSA Annual Congress 2008

14-20 April

Novi Sad :: Serbia

Европска Фармацеутска Студентска Организација (The European Pharmaceutical Students Association) ЕПСА представља преко 120.000 судената из 32 европске земље. Главни циљ ове организације је да развије интересовање и размену мишљења међу студентима фармације у Европи и да помогне остваривању контакта и сарадње међу њима.

На наше велико задовољство 31. годишњи конгрес европске студентске организације ЕПСА одржаће се у Новом Саду, Србија од 14 – 20. априла 2008. године са темом: "Модерна фармакотерапија: циљеви и достигнућа". Организација овог конгреса поверена је Фармацеутској студентској организацији Новог Сада ПСАНС која је основана 2004. године као засебна организација на Медицинском факултету у Новом Саду. До 2006. године они су организовали довољан број пројеката што им је омогућило да конкуришу за 31. ЕПСА годишњи конгрес. Непосредно након добијања овог конгреса почели су разговори студената из Београд, Ниша и Новог Сада око формирања јединствене националне асоцијације. Ако све буде по плану, они ће на самом конгресу прогласити велики НАПСер као једину асоцијацију студената фармације у Србији са „кровном“ организацијом, што подразумева локалне асоцијације као чланице националне.

Програм конгреса је изузетно добро конципиран а 15. априла ће бити одржана предавања реномираних европских професора из области фармације, између осталог и онлине предавање са Новог Зеланда.

У друштвеном делу програма домаћини су се потрудили да својим гостима из Европе на оригиналан начин представе све лепоте Србије.

У свету

- 6th World Meeting on Pharmaceutics, Biopharmaceutics and Pharmaceutical Technology, 07-10. април, Барселона, Шпанија
- 21st ECNP (European College of Neuropsychopharmacology) Congress, 30. август – 3. септембар, Барселона, Шпанија
- International Society for Pharmacoeconomics and Outcomes Research ISPOR 11th Annual European Congress, 8-11. новембар, Атина, Грчка

VELEFARM

Snaga puteva zdravlja

Vojvode Stepe 414a
Tel: 011 30 90 100
Faks: 011 46 04 22
www.velefarm.co.yu

POSLOVNI CENTRI

domaći lekovi

uvozni lekovi

medicinska sredstva

putovna lekovi sredstva

laboratorijska dijagnostika

medicinska oprema

dental

veterina

PREDUZECA

VELEFARM

Lekovi d.o.o.

VELEFARM

Medicina d.o.o.

VELEFARM

Prolek d.o.o.

VELEFARM

Sitna d.o.o.

VELEFARM

Stomatolozi d.o.o.

VELEFARM

Sanitarna d.o.o.

VELEFARM

Invest d.o.o.

VELEFARM

Medicinski d.o.o.